

Curriculum

Etap II

Temat – Przeszłość zamknięta w podaniach

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- posługuje się podstawowymi określeniami czasu historycznego
- tworzy krótką wypowiedź
- dostrzega różnicę pomiędzy informacją zawartą w podaniu i legendzie a informacją ze źródła historycznego
- współpracuje z innymi
- słucha i czyta ze zrozumieniem
- oblicza upływ czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszcza je na linii chronologicznej

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: podanie, legenda
- opisuje swoją „małą Ojczyznę”
- opowiada podania i legendy Śląska Cieszyńskiego, np. „Legendę o trzech braciach”
- wymienia głównych bohaterów omawianych podań i legend
- wskazuje w legendzie wydarzenia, które mają charakter historyczny
- wyszukuje odpowiednie fragmenty w tekście
- zbiera informacje o formach upamiętnienia postaci i wydarzeń z przeszłości

METODY NAUCZANIA

- praca pod kierunkiem nauczyciela
- rozmowa nauczająca
- elementy opowiadania
- praca w grupach
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- tekst podań i legend
- ilustracje związane podaniami i legendami
- mapa Śląska Cieszyńskiego
- plan Cieszyna
- slajdy pokazujące najbardziej znane zabytki miejscowości
- krótka informacja o związkach rodziny ucznia ze Śląskiem Cieszyńskim

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

- niektóre legendy i podania związane ze Śląskiem Cieszyńskim
- pojęcie „małej Ojczyzny”
- znaczenie świadomej przynależności do „małej Ojczyzny” dla związków z Ojczyzną
- aspekty specyfiki Śląska Cieszyńskiego (np. świadomość podziału pomiędzy Polskę a Republikę Czeską, różnorodność wyznaniowa i narodowościowa)
- najważniejsze zabytki swojej miejscowości

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- wskazuje różnice pomiędzy legendą, a prawdą historyczną
- tworzy niewielką narrację historyczną o postaci lub wydarzeniu
- stawia pytania i formułuje odpowiedzi na temat specyfiki „małej Ojczyzny”
- pokazuje na mapie swoją miejscowość

Etap II

Temat – O świętym Wojciechu i Wielkim Bolesławie – budowniczych wspólnej Europy.

Polska pierwszych Piastów

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- posługuje się podstawowymi określeniami czasu historycznego
- przyporządkowuje daty wydarzeniom
- odpowiada na proste pytania dotyczące tekstu źródłowego
- tworzy krótką wypowiedź o postaci historycznej
- współpracuje z innymi
- odczuwa więź z przodkami
- ocenia działania ludzi w odległej przeszłości

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- wskazuje na mapie państwo polskie i jego sąsiadów w czasach pierwszych Piastów oraz Gniezno
- opisuje panowanie Mieszka I i Bolesława Chrobrego i ich związki z Czechami
- opowiada dzieje św. Wojciecha
- rozpoznaje

elementy stroju biskupiego

- wymienia fakty związane z rolą Cieszyna w tym okresie i umiejscawia w czasie powstanie Księstwa Cieszyńskiego

METODY NAUCZANIA

- rozmowa nauczająca
- praca ze źródłem historycznym
- praca z mapą
- praca pod kierunkiem
- burza mózgów
- drzewo decyzyjne
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- tekst źródłowy (np. fragment Kroniki Galla Anonima i Kroniki Thietmara opisującej zjazd gnieźnieński)
- mapa historyczna
- podręcznik
- karta pracy
- poczet królów i książąt polskich

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓLOWYCH

- znajomość mapy Polski oraz Europy
- rola Cieszyna w tym okresie
- powstanie Księstwa Cieszyńskiego
- cieszyńskie zabytki z tego okresu (Rotunda św. Mikołaja, zabytki na wzgórzu zamkowym, nagrobek księcia Przemysława Noszaka w kościele św. Marii Magdaleny w Cieszynie)
- pojęcia: gród, plemię, drużyna, książę, król, cesarz
- postaci: św. Mieszko I, Wojciech, Bolesław Chrobry, Otton III

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- odpowiada na proste pytania dotyczące źródła historycznego
- przedstawia krótkie informacje o postaciach i wydarzeniach z okresu wczesnopiastowskiego
- poprawnie odczytuje informację z mapy historycznej
- doskonali umiejętność rozwiązywania zadań w karcie pracy oraz analizy tekstu źródłowego

Etap II

Temat – Dwa brzegi Olzy – podział Śląska Cieszyńskiego

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- wymienia czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości
- posługuje się podstawowymi określeniami i faktami historycznymi
- dostrzega związki teraźniejszości z przeszłością
- stawia pytania dotyczące przyczyn i skutków wydarzeń okresu międzywojennego
- pozyskuje informacje z różnych źródeł
- tworzy krótką wypowiedź o postaci i wydarzeniu historycznym
- wyrabia nawyk zadawania pytania: dlaczego i szukania odpowiedzi na nie

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej
- wymienia sąsiadów II RP
- omawia kształtowanie się państwa i społeczeństwa II RP
- wskazuje terytorium Śląska Cieszyńskiego
- omawia sytuację narodowościową na Śląsku Cieszyńskim
- omawia okoliczności konfliktu polsko - czechosłowackiego ze stycznia 1919 r. i okoliczności podziału Śląska Cieszyńskiego w lipcu 1920 r.
- przedstawia nastroje mieszkańców Śląska Cieszyńskiego
- wymienia osoby związane z Radą Narodową Księstwa Cieszyńskiego
- omawia wydarzenia na Śląsku Cieszyńskim z tego okresu

METODY NAUCZANIA

- praca indywidualna i w grupach
- praca z materiałami statystycznymi, ikonograficznymi i tekstem źródłowym
- burza mózgów
- praca pod kierunkiem
- rozmowa nauczająca
- portfolio
- śnieżna kula
- symulacja
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- mapa
- podręcznik
- zasoby internetowe
- encyklopedia
- karta pracy
- tekst źródłowy
- ilustracje
- fotografie
- materiały statystyczne
- karta pracy
- Internet

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

- powstanie niepodległego państwa polskiego w 1918 r. (decyzje konferencji wersalskiej, plebiscyty i konflikty zbrojne)
- kształtowanie się państwa i społeczeństwa II RP
- okoliczności podziału Śląska Cieszyńskiego w 1920 r.
- mniejszości narodowe i etniczne żyjące w Polsce i na Śląsku Cieszyńskim
- znaczenie miejsc ważnych dla pamięci narodowej
- znaczenie symboli państwowych
- działacze narodowi na Śląsku Cieszyńskim: Józef Londzin, Jan Michejda, Tadeusz Reger
- postaci: Józef Piłsudski i Roman Dmowski
- pojęcia: Rada Narodowa dla Księstwa Cieszyńskiego

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- doskonalą umiejętność wykorzystania zaproponowanych metod oraz posługiwania się komputerem
- daje przykłady konfliktów między ludźmi z tego okresu
- wyjaśnia w czym wyraża się odmienność między ludźmi
- zbiera informacje o formach upamiętniania postaci i wydarzeń
- doskonalą współpracę z innymi
- buduje krótką wypowiedź na temat czynników, które doprowadziły do odzyskania niepodległości oraz do podziału Śląska Cieszyńskiego
- omawia wkład Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego w odbudowę niepodległej Polski

Etap II

Temat – Czas okupacji, czas honoru

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- posługuje się określeniami czasu historycznego
- przyporządkowuje fakty historyczne datom
- dostrzega związki terażniejszości z przeszłością
- pozyskuje informacje z różnych źródeł oraz selekcjonuje je
- stawia pytania dotyczące przyczyn i skutków omawianych wydarzeń

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓLWE

Uczeń:

- wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę
- podaje charakterystyczne cechy polityki Stalina i Hitlera wobec państw podbitych
- omawia przyczyny i skutki II wojny światowej dla Polski i regionu
- omawia formy oporu społeczeństwa wobec okupantów
- postaci zasłużone na polu walki z okupantem
- charakteryzuje życie ludności na okupowanych terytoriach Polski
- opisuje bitwę pod Wałką

METODY NAUCZANIA

- praca indywidualna
- praca w grupach
- rozmowa nauczająca
- metaplan
- wywiad
- praca z filmem
- praca z tekstem źródłowym
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- mapa „Druga wojna światowa”
- podręcznik
- tekst źródłowy
- filmy dydaktyczne i dokumentalne
- ilustracje
- fotografie
- oś czasu
- tekst źródłowy
 - karta pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

- pojęcia: obóz koncentracyjny, łagry, terror, prześladowania, praca przymusowa, opór, eksterminacja, wysiedlenia, Generalne Gubernatorstwo, gestapo, Szare Szeregi, ZWZ • AK
- daty: 1939, 1945
- postaci: Adolf Hitler, Józef Stalin, Władysław Anders, Stanisław Sosabowski, Władysław Sikorski, Stanisław Maczek, Zygmunt Szyszko – Bohusz,
- przykłady prześladowań ludności na Śląsku Cieszyńskim (Park pod Wałką, Obóz w Golezowie, Żywocice)

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- stawia pytania i formułuje odpowiedzi na temat warunków życia w okupowanym państwie
- opowiada o postaciach i wydarzeniach z czasów walki z okupantem (np. pomordowani pod Wałką)
- ocenia różne postawy w okresie okupacji
- prawidłowo zaznacza na taśmie czasu daty

Etap III

Temat – Początki cieszyńsko-czeskiego romansu

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- upowszechnia dorobek kultury regionalnej i pielęgnuje różnorodność lokalnych gwar
- ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego
- dostrzega zmiany w życiu społecznym oraz ciągłość w rozwoju kulturowym i cywilizacyjnym
- wyszukuje oraz porównuje informacje uzyskane z różnych źródeł i formułuje wnioski
- poprawnie odczytuje informacje z mapy historycznej

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓLWE

Uczeń:

- upowszechnia dorobek kultury regionalnej i pielęgnuje różnorodność lokalnych gwar
- ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego
- dostrzega zmiany w życiu społecznym oraz ciągłość w rozwoju kulturowym i cywilizacyjnym
- wyszukuje oraz porównuje informacje uzyskane z różnych źródeł i formułuje wnioski
- poprawnie odczytuje informacje z mapy historycznej

METODY NAUCZANIA

- praca z mapą Śląska Cieszyńskiego
- rozmowa nauczająca
- praca z tekstem źródłowym
- drzewo decyzyjne
- analiza przypadków
- burza mózgów
- burza pytań
- dyskusja
- kula śniegowa
- linia czasu
- mapa myśli

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- mapa Śląska XIII • XIV wieku
- poczet królów i książąt polskich
- Panic I., *Poczet Piastów i Piastówien cieszyńskich*, Cieszyn 2002
- ilustracje
- karta pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

- znajomość mapy Polski i Europy w omawianym okresie
- okoliczności powstania samodzielnego Księstwa Cieszyńskiego i jego zhołdowanie przez Królestwo Czech
- postaci: Waclaw II, Waclaw III, Mieszko I Cieszyński, Wiola Elżbieta
- pojęcia: ustawa sukcesyjna, hołd, księstwo, zależność lenna w kontekście stosunków międzypaństwowych

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- posługuje się poprawnie poznanymi pojęciami
- przedstawia krótkie informacje o postaciach i wydarzeniach z ważnych dla Śląska Cieszyńskiego w omawianym okresie
- poprawnie lokalizuje poznane wydarzenia w czasie i miejscu historycznym
- ocenia działania podejmowane przez Piastów cieszyńskich
- wskazuje okoliczności złożenia hołdu lennego władcom czeskim przez Piastów cieszyńskich

Etap III, IV

Temat – Między Polską a Czechami

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- określa rodzaj źródła historycznego
- ujmuje wydarzenia w związki przyczynowo • skutkowe
- pracuje z mapą historyczną
- zaznacza wydarzenia na osi czasu
- zestawia wydarzenia z dziejów Europy Środkowej z dziejami lokalnymi

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓLWE

Uczeń:

- omawia polsko • czeską sytuację polityczną
- opisuje wpływ sporów religijnych na rozwój Śląska Cieszyńskiego
- charakteryzuje związki władców cieszyńskich z pozostałymi książętami śląskimi Jagiellonami
- opisuje, w jaki sposób Wołosi wpłynęli na rozwój Śląska w omawianym okresie
- omawia działalność zbójników karpackich

METODY NAUCZANIA

- nauczanie problemowe
- praca z tekstem źródłowym
- praca z mapą
- praca w grupach
- burza mózgów
- praca pod kierunkiem
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- mapa ścienna „Europa Środkowa przełomu XV/XVI wieku”
- teksty źródłowe
- podobizny władców i książąt cieszyńskich
- karta pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓLOWYCH

- postaci: Przemysław I, Władysław Jagiełło, Jerzy z Podiebradu, Przemysław II i Bolesław II, Ondraszek, Zygmunt Stary, Kazimierz II
- pojęcia: Związek Książąt Polskich
- szlaki komunikacyjne na linii Kraków, Praga, Wiedeń.

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- ocenia dokonania Jerzego z Podiebradu
- omawia działalność Zygmunta Starego jako namiestnika Śląska i Łużyc
- wyjaśnia podział Śląska w XV w.
- omawia rolę miast w omawianym okresie
- charakteryzuje sytuację polityczną Śląska Cieszyńskiego w XV/XVI w.
- omawia politykę zagraniczną Jagiellonów w kwestiach dotyczących Śląska

Etap III, IV

Temat – Kazimierz II Cieszyński – dyplomata i polityk

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- dostrzega związki przyczynowo skutkowe omawianych wydarzeń
- posługuje się drzewem genealogicznym
- dokonuje analizy mapy, jako źródła informacji, uwzględnia czas, przestrzeń i temat mapy

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- omawia etapy całkowitego uzależnienia Śląska od Czech
- omawia skomplikowaną sytuację polityczną Śląska na tle wydarzeń w Czechach, Polsce i na Węgrzech
- ocenia politykę ostatnich Jagiellonów w Europie Środkowej i na Śląsku
- ocenia niebezpieczeństwo zagrażające ze strony obcych dworów (Hohenzollernów) dla Polski

METODY NAUCZANIA

- praca z tekstem źródłowym
- debata „za i przeciw”
- ocena postaci historycznej (wywiad)
- rozmowa nauczająca
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- praca z tekstem źródłowym
- debata „za i przeciw”
- ocena postaci historycznej (wywiad)
- rozmowa nauczająca
- praca z kartą pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓLOWYCH

- postaci: Kazimierz II Cieszyński, Zygmunt Stary
- pojęcia: przywilej, namiestnik Śląska, naczelnik Śląska,

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- wymienia rody europejskie, które władały księstwami śląskimi
- ocena działalności Kazimierza II Cieszyńskiego

Etap III, IV

Temat Gospodarka folwarczno – pańszczyźniana w Księstwie Cieszyńskim u progu czasów nowożytnych

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- charakteryzuje związki przyczynowo • skutkowe omawianych wydarzeń
- określa rodzaj źródła historycznego
- dokonuje analizy mapy jako źródła informacji
- analizuje źródła historyczne

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓLNE

Uczeń:

- wymienia przyczyny i skutki tworzenia folwarków pańszczyźnianych
- wskazuje zależności zmian politycznych w stosunku do zmian ekonomicznych
- wskazuje na mapie teren Księstwa Cieszyńskiego

METODY NAUCZANIA

- burza mózgów
- praca z mapą
- praca z tekstem źródłowym
- rozmowa nauczająca
- praca z drzewem decyzyjnym

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- mapa ścienna „Europa Środkowa w XVI wieku”
- plansza
- karty pracy
- teksty źródłowe
- schemat drzewa decyzyjnego

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

- pojęcia: folwark, pańszczyzna, gospodarka folwarczna • pańszczyźniana, czynsz, grzywna, latyfundium, parobek, pastuch, szlachcic, czeladź

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- omawia rozwój uprawnień stanu szlacheckiego,
- wymienia główne obciążenia chłopów na rzecz panów
- podaje różnice i podobieństwa w tworzeniu folwarków na Śląsku Cieszyńskim i w Rzeczypospolitej skutkami sprzedaży ziem Śląska Cieszyńskiego

Etap III, IV

Temat – Herezje na Śląsku Cieszyńskim.

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- efektywnie współdziała w zespole oraz skutecznie się komunikuje w różnych sytuacjach
- zaznacza wydarzenia na osi czasu
- ujmuje wydarzenia w związki przyczynowo • skutkowe
- wyjaśnia genezę reformacji w Europie
- dostrzega wspólne cechy herezji i akcenty społeczne i narodowe w ich programach

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓLWE

Uczeń:

- wyjaśnia podłoże wielkiej schizmy zachodniej i jej wpływ na rewolucję husycką w Czechach
- omawia poglądy Husa
- omawia szanse na przyłączenie Śląska do Polski i jej niewykorzystanie

METODY NAUCZANIA

- debata „za i przeciw”
- burza mózgów
- praca pod kierunkiem
- praca w grupie
- praca z drzewkiem decyzyjnym
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- mapa historyczna – Europa XIV–X wieku
- plansze do zapisów argumentów uczniowskich
- schemat drzewka decyzyjnego
- karta pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

- pojęcia: herezja, protestanci, sobór, świętopietrze, dziesięcina, symonia, nepotyzm, herezja, schizma, husytyzm, bitwa pod Lipanami, wozy taborowe
- działalność: Jana Žižki, Wacława III Adama, J. Trzanowskiego
- wydarzenia w Czechach na tle zmian zachodzących w Księstwie Cieszyńskim

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- dostrzega wartości kontaktów śląsko • polskich
- charakteryzuje politykę Piastów cieszyńskich i Jagiellonów w stosunku do Śląska
- posługuje się poznanymi pojęciami
- poprawnie odczytuje informację z mapy historycznej

Etap III

Temat – W europejskiej burzy trzydziestoletniej wojny

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- omawia długotrwałość skutków wydarzeń historycznych
- wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe analizowanych wydarzeń, zjawisk i procesów historycznych
- dostrzega zmiany w życiu społecznym oraz ciągłość w rozwoju kulturowym i cywilizacyjnym
- doskonali umiejętność analizy tekstu
- dokonuje selekcji materiału

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓLWE

Uczeń:

- charakteryzuje przyczyny oraz skutki wojny 30 • letniej
- definiuje pojęcie defenestracji praskiej
- omawia przebieg działań wojennych w Księstwie Cieszyńskim
- rozważa skutki omawianych wydarzeń
- omawia sytuację ludności Śląska Cieszyńskiego podczas wojny 30-letniej
- tłumaczy znaczenie wojny 30-letniej dla rozwoju ziem Śląska Cieszyńskiego

METODY NAUCZANIA

- praca z mapą Śląska Cieszyńskiego
- praca z tekstem źródłowym
- praca ze źródłem ikonograficznym
- rozmowa nauczająca
- burza mózgów
- mapa myśli
- analiza SWOT
- analiza przypadków
- rozmowa nauczająca
- rybi szkielet
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- mapa „Europa podczas wojny 30-letniej”
- tekst źródłowy (przebieg działań wojennych w latach 1618–1648 na Śląsku Cieszyńskim)
- ilustracje (defenestracja praska, widok zamku cieszyńskiego w 1646 r.)
- karta pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓLOWYCH

- przyczyny i przebieg wojny 30-letniej w skali Europy i regionu
- skutki demograficzne, gospodarcze i religijne wojny 30-letniej dla regionu
- postaci: Adami Waclaw, Fryderyk Wilhelm, Elżbieta Lukrecja
- pojęcia: defenestracja praska

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- lokuje wydarzenia z regionu na tle całości wojny 30-letniej i ocenia ich znaczenie
- wskazuje znaczenie długotrwałości skutków wojny 30-letniej dla dziejów regionu
- wyjaśnia wpływ wielkiej polityki na dzieje regionu
- sytuuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w czasie oraz porządkuje je i ustala związki poprzedzania, równoczesności i następstwa

Etap III, IV

Temat – Narodziny nowoczesności

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- kojarzy istotę przeobrażeń dla bytu jednostki
- poprawnie posługuje się językiem ojczystym
- efektywnie pracuje w grupie
- rozwiązuje problemy w sposób twórczy
- korzysta z różnych źródeł informacji
- dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓŁOWE

- wyjaśnia przyczyny i skutki reformy uwłaszczeniowej w drodze do narodzin nowoczesności (kapitalizmu)
- omawia warunki rozwoju przemysłu wydobywczego
- charakteryzuje rolę Habsburgów w rozwoju ekonomicznym regionu
- omawia rolę kolei dla rozwoju regionu

METODY NAUCZANIA

- rozmowa nauczająca
- praca z tekstem źródłowym
- praca w grupach
- debata za i przeciw
- praca z mapą
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- mapa ścienna *Ziemie polskie pod zaborami na przełomie XIX/XX wieku*
- słowniki pojęć historycznych
- zdjęcia władców
- tekst źródłowy
- karta pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓLOWYCH

- pojęcia: kapitalizm, urbanizacja, manufaktura, Galicja, uwłaszczenie, patent, komora cieszyńska,
- postaci: książę Albert

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

- rozumie istotę zachodzących przemian ekonomicznych
- wyjaśnia zachodzące zmiany demograficzne
- wyjaśnia podłoże rozwoju konkretnych gałęzi przemysłu; lokalizuje je na mapie
- wyszukuje informacje na temat dziejów własnej rodziny

Etap III

Temat – Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego w trudnym czasie I wojny światowej

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- analizuje źródła i charakter konfliktu między państwami europejskimi
- omawia różnorodność poglądów na zaangażowanie się mieszkańców regionu w wojnę wynikające z przynależności narodowej, religijnej i poglądów politycznych
- sytuuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w czasie oraz porządkuje je i ustala związki poprzedzania, równoczesności i następstwa
- dostrzega zmiany w życiu społecznym oraz ciągłość w rozwoju kulturowym i cywilizacyjnym

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓLNE

Uczeń:

- opisuje nastroje ludności związane z nadciągającą wojną
- wymienia polskie i czeskie postacie związane z regionem w trakcie I wojny światowej
- wymienia miejsca walk I wojny światowej, w których uczestniczyli mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego
- wymienia formacje wojskowe, w jakich służyli mieszkańcy regionu podczas I wojny światowej
- charakteryzuje działalność lokalnych ośrodków władzy polskiej i czeskiej powstających w Księstwie Cieszyńskim

METODY NAUCZANIA

- pogadanka
- praca z tekstem źródłowym
- praca z mapą Śląska Cieszyńskiego
- praca z materiałami statystycznymi
- praca z tekstem źródłowym
- SWOT
- rozmowa nauczająca
- dyskusja
- debata

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- materiały statystyczne
- teksty źródłowe (tekst przemówienia ks. Londzina z 1914 r.)
- schemat
- ilustracje
- zdjęcia
- mapa Śląska Cieszyńskiego z początku XX w.

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

- przebieg działań wojennych na Śląsku Cieszyńskim
- wkład lokalnej społeczności w wysiłek wojenny Austro-Węgier
- powstanie narodowych formacji wojskowych
- postaci: Jan Łysek, Hieronim Przepiliński, Tadeusz Reger, Franciszek Michejda, Józef Londzin, Klemens Matusiak, Franciszek Peter (Franz Peter), Franciszek Latinik, Franciszek Peter, Rudolf Falama
- pojęcia: śląska kompania, militaryzacja przemysłu, wojna przemysłowa, bitwa pod Gorlicami, bitwa pod Kostiuchnówką, Legion Śląski, kryzys w Mszanie Dolnej
- daty: 1914, 1918

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- omawia przyczyny i skutki tego konfliktu
- omawia wkład mieszkańców regionu w wysiłek wojenny Austro-Węgier oraz w odzyskanie niepodległości przez Polskę i Czechy
- wyjaśnia wpływ nowoczesnej wojny na życie codzienne ludności
- charakteryzuje skalę problemów i cierpień, jakie przyniosła nowoczesna wojna
- omawia konflikty i problemy związane z tworzeniem polskich formacji wojskowych

Etap IV

Temat – Piastowie cieszyńscy

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych
- dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych
- dokonuje selekcji i hierarchizacji
- integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy
- ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓLNE

Uczeń:

- opisuje zmiany na mapie politycznej Europy w XIV–XV w.
- ocenia dokonania pierwszych Piastów w dziedzinie polityki, gospodarki i kultury (szczególnie w aspekcie relacji polsko • czeskich)
- opisuje okoliczności powstania Księstwa Cieszyńskiego
- identyfikuje dokonania kultury okresu średniowiecza w zakresie prawa, filozofii, piśmiennictwa, architektury i sztuki
- rozpoznaje herb Piastów cieszyńskich

METODY NAUCZANIA

- praca z tekstem źródłowym
- praca z tekstami kultury (zabytki architektoniczne)
- praca pod kierunkiem (wyszukiwanie informacji w Internecie i ich selekcja)
- drama
- metoda 6 • 3 • 5
- śnieżna kula
- tort decyzyjny
- mapa mentalna
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- tablica genealogiczna Piastów Cieszyńskich
- Panic I., *Poczet Piastów i Piastówien cieszyńskich*, Cieszyn 2002.
- zabytki architektoniczne
- internet
- ilustracje
- karta pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

- synchronizacja dziejów książąt cieszyńskich z historią Polski i Czech
- zabytki cieszyńskie (Wieża Piastowska, Rotunda Św. Mikołaja, Studnia Trzech Braci)
- postaci: Mieszko I, Kazimierz I, Przemysław I Noszak, Waclaw III Adam, Adam Waclaw, Elżbieta Lukrecja
- pojęcia: hołd lenny, Wieża Piastowska, Rotunda Św. Mikołaja, Studnia Trzech Braci, pogrobowiec

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- wymienia ważne osiągnięcia władców cieszyńskich
- dopasowuje władców do ważnych wydarzeń w historii Polski i Czech
- poszukuje informacji w różnych źródłach
- korzysta z tablicy genealogicznej Piastów Cieszyńskich, którą sam przygotował

Etap IV

Temat – Ludzie i instytucje, które zmieniły naszą rzeczywistość. Postać Jerzego Trzanowskiego jako przykład uniwersalizmu kulturowego na terenie pogranicza

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- omawia znaczenie wychowania rodzinnego i znaczenie edukacji oraz wykształcenia w życiu każdego człowieka także w wymiarze rozwoju społeczeństwa – wyjaśnia ponadwyznaniowy charakter instytucji życia kulturalnego jako przykłady otwartości i zrozumienia aktualnych potrzeb społeczeństwa terenów pogranicza
- ocenia wpływ inteligencji intelektualnej i emocjonalnej na rozwój jednostki i jej sukcesy
- zestawia wydarzenia z dziejów Europy Środkowej z dziejami lokalnymi
- dostrzega zmieniającą się rzeczywistość i omawia jej wpływ na losy jednostki i społeczeństwa
- omawia znaczenie i rolę piśmiennictwa jako dziedzictwa o charakterze uniwersalnym
- zestawia wydarzenia z dziejów Europy Środkowej z dziejami lokalnymi i życiorysem J. Trzanowskiego

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- umieszcza w czasie przykłady działalności edukacyjnej i społecznej cieszyńskiego kościoła ewangelickiego
- wymienia przykłady piśmiennictwa z okresu reformacji, kontrreformacji i z okresu ruchu narodowego w XIX wieku
- wymienia działaczy związanych z piśmiennictwem, działalnością edukacyjną oraz instytucjami kulturalnymi i społecznymi
- wymienia instytucje kulturalno-oświatowe prowadzone przez społeczność ewangelicką
- na podstawie źródła wyjaśnia znaczenie działalności kulturowej i edukacyjnej cieszyńskich ewangelików
- opisuje wydarzenia historyczne przypadające na życie J. Trzanowskiego
- analizuje fragmenty twórczości J. Trzanowskiego i dopasowuje je do poszczególnych etapów jego życia
- wyjaśnia znaczenie działalności kulturowej J. Trzanowskiego w dziejach różnych narodów

METODY NAUCZANIA

- praca z tekstem źródłowym
- pogadanka
- rozmowa nauczająca
- praca pod kierunkiem
- debata
- dyskusja
- mapa mentalna
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- teksty źródłowe
- fotografie
- mapa historyczna
- karta pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓLOWYCH

- źródła reformacji
- etapy reformacji i kontrreformacji
- działalność śląskich ewangelików
- działalność religijna i kulturalna kościoła ewangelickiego
- życie i działalność J. Trzanowskiego

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- charakteryzuje wielokulturowy charakter twórczości J. Trzanowskiego
- dostrzega w postaci J. Trzanowskiego przykład człowieka uwikłanego w dramatyczne wydarzenia epoki
- wyjaśnia, dlaczego J. Trzanowski jest nazywany słowiańskim Lutrem Trzech narodów i stanowi przykład człowieka kreującego losy małej i dużej Ojczyzny
- charakteryzuje, poprzez postać Jerzego Trzanowskiego losy historycznych postaci i wyjaśnia współczesnemu człowiekowi źródła sukcesów i porażek
- na podstawie różnych źródeł przygotowuje i przedstawia prezentację dotyczącą wybranej instytucji kulturalnej lub edukacyjnej

Etap IV

Temat • Kto XIX wieku walczył o polską tożsamość?

Specyfika ruchu narodowego na terenie Śląska Cieszyńskiego w XIX wieku

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- umieszcza w czasie przykłady działalności kilku postaci w dziejach ruchu narodowego
- dostrzega wpływ zmian na przestrzeni XIX wieku na zmiany w programach ruchu narodowego
- zestawia wydarzenie z dziejów Europy Środkowej z dziejami lokalnymi oraz dziejami innych ziem polskich
- wyjaśnia znaczenie ruchu narodowego dla kształtowania świadomości narodowej
- kojarzy źródła ruchu narodowego z przeobrażeniami o charakterze ekonomicznym i społecznym
- omawia znaczenie przejścia od społeczeństwa agrarnego do społeczeństwa industrialnego dla kształtowania się różnych ruchów społecznych

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- wymienia nazwiska działaczy ruchu narodowego na Śląsku Cieszyńskim, ich programy i cele
- wskazuje wspólne i odrębne postulaty różnych działaczy
- omawia podłoże różnic w poglądach
- kojarzy postać z programem i źródłem ikonograficznym

METODY NAUCZANIA

- pogadanka
- praca z tekstem źródłowym
- praca z materiałami statystycznymi
- praca z tekstem źródłowym
- metaplan
- dyskusja
- debata
- drama
- gry dydaktyczne

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- tabela porównawcza działaczy ruchu narodowego w Europie, na innych ziemiach polskich i na Śląsku Cieszyńskim
- materiały statystyczne
- teksty źródłowe
- schemat
- ilustracje
- zdjęcia

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

- cechy procesu rozwojowego w XIX stuleciu
- przykłady ruchów narodowych w Europie i na ziemiach polskich
- postaci: Józef Garibaldi, Lajos Kossuth, Jerzy Plechanow, Ludwik Mierosławski, Aleksander Wielopolski, Roman Dmowski, Józef Lompa, Karol Miarka Wojciech Korfanty, Paweł Stalmach, Franciszek Michejda, Józef Koźdoń
- programy partii narodowych
- wielokulturowość pogranicza

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- dostrzeże różnice w programach działaczy Śląska Cieszyńskiego, Górnego Śląska i pozostałych ziem polskich i wyjaśnia podłoże tych różnic
- charakteryzuje znaczenie wielokulturowości pogranicza dla specyfiki ruchu narodowego
- omawia przełożenie sporów politycznych na współczesną rzeczywistość

Etap IV

Temat – Konflikt o Śląsk Cieszyński i jego podział w latach 1918-1920.

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych
- dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych
- analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego
- rozpoznaje rodzaje źródeł
- ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu
- dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny
- dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po I wojnie światowej
- opisuje proces kształtowania się terytorium II Rzeczypospolitej
- wyjaśnia uwarunkowania polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej
- analizuje strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej, w tym strukturę narodowościowo-wyznaniową
- charakteryzuje politykę II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych i jej uwarunkowania
- omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny czechosłowacko-polskiej

METODY NAUCZANIA

- praca z mapą Śląska Cieszyńskiego
- praca z tekstem kultury (karykatura)
- praca z tekstem źródłowym
- rozmowa nauczająca
- praca pod kierunkiem
- burza mózgów
- dyskusja
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- mapa Śląska Cieszyńskiego z początku XX w. (z jej kolejnymi podziałami)
- karykatura dotycząca agitacji plebiscytowej
- tekst źródłowy (umowa z Orłowej z 5 listopada 1918 r.)
- karta pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

- granice Śląska Cieszyńskiego na mapie.
- sytuacja na Śląsku Cieszyńskim przed I wojną światową
- powstanie Rady Narodowej Śląska Cieszyńskiego, Zemský národní výbor
- projekt plebiscytu
- analiza plakatu propagandowego - Ślązakowcy
- podział Śląska Cieszyńskiego
- sytuacja ludności
- pojęcia: Rada Narodowa Śląska Cieszyńskiego, Zemský národní výbor pro Slezsko, umowa z Orłowej, wojna polsko-czechosłowacka, Ślązakowcy, konferencja w Spa, Zaolzie

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- opisuje granice Śląska Cieszyńskiego, granicę z Orłowej oraz ostateczny przebieg granicy polsko-czechosłowackiej
- wyjaśnia przyczyny konfliktu polsko - czeskiego na Śląsku Cieszyńskim
- opisuje główne etapy wojny polsko-czechosłowackiej
- dostrzega różnorodne skutki podziału Śląska Cieszyńskiego, także te odległe

Etap IV

Temat – Lech Wałęsa i Václav Havel – przywódcy opozycji w Polsce i Czechosłowacji w latach 80. XX w.

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych
- dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ich ciągłość
- dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy
- analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epoki
- dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego
- ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego
- dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w 1989 r.
- omawia przyczyny kryzys systemu komunistycznego w Polsce i w Czechosłowacji
- omawia działania Lecha Wałęsy (strajki w 1980 r., powstanie NSZZ „Solidarność”, stan wojenny, internowanie, Pokojowa Nagroda Nobla, Okrągły Stół, prezydentura)
- omawia działania Václava Havla (praska wiosna, Karta 77, pobyt w więzieniu, aksamitna rewolucja, prezydent Czechosłowacji i Republiki Czeskiej)
- ocenia skutki omawianych wydarzeń w dłuższej perspektywie czasowej

METODY NAUCZANIA

- praca z tekstem źródłowym („21 postulatów“)
- praca z Internetem
- praca z prezentacją multimedialną
- rozmowa nauczająca
- praca w grupach (analiza tekstów kultury)
- debata
- metaplan
- burza mózgów
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- prezentacja multimedialna o obu przywódcach
- teksty kultury
- teksty źródłowe
- zdjęcia
- nagrania audio
- film
- karta pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓLOWYCH

- kryzys systemu komunistycznego w krajach bloku wschodniego
- porównanie działań L. Wałęsy i V. Havla
- pojęcia: strajk, Solidarność, stan wojenny, internowanie, Okrągły Stół, praska wiosna, Karta 77, aksamitna rewolucja
- postaci Lech Wałęsa, Václav Havel, Wojciech Jaruzelski

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- omawia osiągnięcia L. Wałęsy i V. Havla
- przedstawia etapy przemian w Polsce i Czechosłowacji w latach 80. XX w.
- porównuje sytuację w Polsce i w Czechosłowacji w latach 80. XX w.
- poszukuje informacji w różnych źródłach

Etap III, IV

Temat – Mój bliski świat kultury

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNE

Uczeń:

- umieszcza w czasie i przestrzeni przykłady działaczy symbolizujących działalność kulturową Śląska Cieszyńskiego
- wyjaśnia dynamikę zmian w rozwoju różnych przejawów życia społecznego
- zbiera informacje z różnych źródeł i wykorzystuje je do stworzenia prezentacji
- przedstawia własne stanowisko i próbuje je uzasadnić
- współpracuje z innymi
- zbiera informacje z różnych źródeł i wykorzystuje je do stworzenia prezentacji

CELE KSZTAŁCENIA SZCZEGÓLWE

Uczeń:

- wymienia przykłady działaczy życia kulturalnego Śląska Cieszyńskiego
- wymienia organizacje życia społecznego
- charakteryzuje tradycje swojego regionu
- wyjaśnia w jakim celu symbole narodowe wykorzystywane są polskie symbole narodowe

METODY NAUCZANIA

- rozmowa nauczająca
- praca z tekstem źródłowym
- praca z filmem i muzyką
- dyskusja
- debata
- projekt edukacyjny
- burza pytań
- gry dydaktyczne
- kolaż
- praca z kartą pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- źródła ikonograficzne np. obrazy, symbole, plakaty
- film edukacyjny i dokumentalny
- muzyka
- banknoty
- prezentacja multimedialna
- karta pracy

TREŚCI NAUCZANIA FORMUŁOWANE W JĘZYKU WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

- wykaz działaczy życia kulturalnego oraz działaczy ludowych Śląska Cieszyńskiego
- wykaz organizacji społecznych Śląska Cieszyńskiego
- przykłady tradycji oraz symboliki Śląska Cieszyńskiego
- symbolika Polski, symbolika Czech oraz Śląska Cieszyńskiego

OCZEKIWANE UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW

Uczeń:

- charakteryzuje twórców ludowych, literatury i muzyki
- rozpoznaje symbolikę Śląska Cieszyńskiego
- wymienia cztery ważne dla życia społecznego instytucje lub organizacje
- wyjaśnia, dlaczego symbole narodowe powinny być otaczane czcią i szacunkiem

